

Z ORZECZNICTWA TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

Wyrok Trybunału z 11 kwietnia 2013 r. w sprawie C-401/11 – *Blanka Soukupová przeciwko Ministerstwu Rolnictwa*¹

Nie jest zgodne z prawem Unii i jego ogólnymi zasadami równego traktowania i niedyskryminacji, że w zastosowaniu przepisów krajowego systemu emerytalnego danego państwa członkowskiego odnoszących się do wieku wymaganego do nabycia uprawnień do świadczeń emerytalnych „normalny wiek emerytalny” w rozumieniu art. 11 ust. 1 tiret drugie rozporządzenia Rady (WE) nr 1257/1999 z 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) oraz zmieniającego i uchylającego niektóre rozporządzenia został określony odmiennie w zależności od płci wnoszącego o wsparcie w przejściu na wcześniejszą emeryturę w rolnictwie, zaś w odniesieniu do wnioskodawców płci żeńskiej w zależności od liczby wychowanych przez zainteresowaną osobę dzieci.

1. Wprowadzenie

Pośród działań osi pierwszej „Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego” w ramach PROW 2007-2013² szczególne znaczenie mają te, które służą poprawie struktury demograficznej na obszarach wiejskich. Za takie z całą pewnością uznać należy „Renty strukturalne” i „Ułatwianie startu młodym rolnikom”. Wpływają one w znaczący sposób na odmłodzenie struktury wiekowej producentów rolnych. Z jednej strony ułatwiają podjęcie działalności rolniczej osobom młodym, z drugiej

---

¹ Lex, nr 1297093.

² Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013), M.P. 2007, Nr 94, poz. 1035 – zał. ze zm.

zaś – zachęcają osoby w wieku przedemerytalnym do przekazywania gospodarstw rolnych, na których prowadzona jest działalność rolna, w zamian za rentę strukturalną, mającą im zapewnić środki egzystencji. Mają również znaczący wpływ na poprawę struktury obszarowej w rolnictwie.

Gospodarstwa rolne w Polsce są w większości gospodarstwami małymi, prowadzonymi indywidualnie lub w środowisku rodzinnym. Ponad 45% gospodarstw rolnych przekazanych zostało w ramach działania „Renty strukturalne” na powiększenie innych gospodarstw rolnych³. W wyniku realizacji niniejszych działań nastąpiło zwiększenie potencjału gospodarczego w rolnictwie. „Ułatwianie startu młodym rolnikom” wymaga bowiem od przyszłych beneficjentów, a „Renty strukturalne” od osób fizycznych mających być nabywcami gospodarstw odpowiednich kwalifikacji zawodowych. Działania osób dobrze przygotowanych do zawodu rolnika z całą pewnością wpłyną na wzrost konkurencyjności sektora rolnego. Bez wątpienia za skutek realizacji przedmiotowych działań uznać można poprawę jakości życia na obszarach wiejskich: uzyskiwane wsparcie pozwala zmniejszyć bezrobocie wśród młodych i jednocześnie zapewnia osobom, które przekazały gospodarstwa rolne, życie na godziwym poziomie.

Na tle definicji beneficjenta działania „Renty strukturalne” realizowanego w ramach PROW 2007-2013 szczególnie interesującym wydaje się wyrok Trybunału (trzeciej izby) z 11 kwietnia 2013 r. w sprawie C-401/11.

2. Stan faktyczny, ramy prawne i pytania skierowane do Trybunału

Skarżąca – Blanka Soukupová – urodziła się 24 stycznia 1947 r. i wychowała dwoje dzieci. 24 maja 2004 r. osiągnęła wiek uprawniający ją do uzyskania świadczeń emerytalnych⁴. 3 października 2006 r. złożyła wniosek o objęcie jej programem wcześniejszego zakończenia działalności rolniczej przez przedsiębiorcę rolnego (zwanym dalej „programem”). Na mocy decyzji z 20 grudnia 2006 r.⁵ wniosek o wsparcie w przejściu na wcześniejszą emeryturę został oddalony przez Państwowy Rolny Fundusz Interwencyjny, dlatego że w dniu, w którym wniosek ten został złożony, profitentka osiągnęła wiek wymagany do nabycia uprawnień do świadczeń emerytalnych.

Beneficjentka wniosła do Ministerstwa Rolnictwa odwołanie od tej decyzji, oddalone decyzją z 12 kwietnia 2007 r., którą z kolei zaskarżyła do Sądu Miejskiego w Pradze. B. Soukupová podniosła, że art. 3 ust. 1 lit. b) dekretu rządowego

³ Dane pochodzą ze Sprawozdania z realizacji Programu Rozwój Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, zatwierdzonego uchwałą nr 70 Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 z 26 czerwca 2012 r.

⁴ Osiągnięcie wieku emerytalnego nastąpiło zgodnie z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy nr 155/1995.

⁵ Decyzja oparta na art. 3 ust. 1 lit. b) dekretu rządowego nr 69/2005.

nr 69/2005 jest sprzeczny z art. 11 ust. 1 tiret drugie rozporządzenia nr 1257/1999⁶, ponieważ rozporządzenie to odwołuje się do „normalnego wieku emerytalnego”, podczas gdy dekret rządowy odwołuje się do „wieku wymaganego do nabycia uprawnień do świadczeń emerytalnych”. Wskazała na dyskryminujący charakter regulacji, albowiem wiek wymagany do nabycia uprawnień do świadczeń emerytalnych został ustalony odmiennie dla mężczyzn i kobiet, zaś w wypadku kobiet różni się w zależności od liczby wychowanych dzieci. Domagała się takiej wykładni pojęcia normalnego wieku emerytalnego, która nie dyskryminowałaby poszczególnych wnioskodawców. Skarżąca podkreśliła, że zgodnie z uregulowaniem czeskim kobietom, które wychowały więcej dzieci, przysługuje obiektywnie krótszy termin na złożenie wniosku o przystąpienie do programu wspierającego wcześniejsze zakończenie prowadzenia działalności rolniczej niż termin przysługujący mężczyznom lub kobietom, które wychowały mniej dzieci.

Wyrokiem z 30 kwietnia 2009 r. Sąd Miejski w Pradze uchylił decyzję Ministerstwa Rolnictwa, uznając, że nie istniał żaden słuszny powód umożliwiający dokonanie rozróżnienia mężczyzny rolnika i kobiety rolnika w odniesieniu do kwestii dostępu do dotacji rolnych. Sąd odrzucił w konsekwencji wykładnię, która mogłaby wprowadzić nieuzasadnione różnice w traktowaniu poszczególnych wnioskodawców. Ponadto orzekł, że górną granicę wieku umożliwiającą objęcie programem wspierającym wcześniejsze zakończenie prowadzenia działalności rolniczej przez przedsiębiorcę rolnego należy określić jako normalny wiek emerytalny w ten sam sposób dla wszystkich wnioskodawców.

Od tego wyroku Ministerstwo Rolnictwa wniosło skargę kasacyjną do Najwyższego Sądu Administracyjnego. Wskazało, że rozporządzenie nr 1257/1999 nie przewiduje szczegółowych przepisów w odniesieniu do dolnej granicy wieku wnioskodawców. Podniosło również, że wyrażenia „normalny wiek emerytalny” w rozumieniu art. 11 ust. 1 tiret drugie tego rozporządzenia i „wiek emerytalny” w rozumieniu art. 32 ustawy nr 155/1995 mają podobne znaczenie. Ministerstwo Rolnictwa utrzymywało, że aby wskazać w sposób precyzyjny i obiektywny normalny wiek emerytalny w rozumieniu art. 11 unijnego rozporządzenia, postanowiono określić ten wiek w krajowym porządku prawnym⁷. Podkreśliło też, że identyczny sposób ustalania normalnego wieku emerytalnego został ustanowiony w dokumencie programowym zatytułowanym „Horyzontalny plan rozwoju obszarów wiejskich na lata 2004-2006”, który został przyjęty zarówno przez Czechy⁸, jak i przez Komisję Europejską⁹.

⁶ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1257/1999 z 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) oraz zmieniające i uchylające niektóre rozporządzenia, Dz. Urz. UE L 1999, nr 160, poz. 80 ze zm.

⁷ Wiek emerytalny określony został w art. 32 ustawy nr 155/1995.

⁸ Dokument programowy „Horyzontalny plan rozwoju obszarów wiejskich na lata 2004-2006” przyjęty został przez Czechy na mocy decyzji nr 671 z 9 lipca 2003 r.

⁹ Dokument programowy „Horyzontalny plan rozwoju obszarów wiejskich na lata 2004-2006” przyjęty został przez Komisję Europejską na mocy decyzji 2004 CZ 06G DO 001 z 3 września 2004 r.

Najwyższy Sąd Administracyjny powziął wątpliwość co do przysługującego B. Soukupovej uprawnienia przystąpienia do programu wspierającego wcześniejsze zakończenie prowadzenia działalności rolniczej przez przedsiębiorcę rolnego¹⁰. Sąd uznał za konieczne uzyskanie w tym zakresie odpowiedzi zarówno odnośnie do wykładni pojęcia normalnego wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 11 ust. 1 tiret drugie rozporządzenia nr 1257/1999, jak i w kwestii ustalenia, czy prawo unijne pozwala na dokonanie rozróżnienia, przy rozpatrywaniu wniosku o objęcie takim programem, między wnioskodawcami ze względu na ich płeć i liczbę wychowanych dzieci. Sąd zawiesił postępowanie i zwrócił się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

1. Czy pojęcie „normalny wiek emerytalny” w momencie przekazywania gospodarstwa zgodnie z art. 11 rozporządzenia nr 1257/1999 można interpretować jako „wiek wymagany do nabycia uprawnień do świadczeń emerytalnych” przez danego wnioskodawcę w świetle przepisów krajowych?

2. Jeśli odpowiedź na pytanie pierwsze jest twierdząca, to czy zgodne z prawem Unii Europejskiej i z ogólnymi zasadami prawa Unii Europejskiej jest, aby „normalny wiek emerytalny” w momencie przekazywania gospodarstwa został określony odmiennie dla poszczególnych wnioskodawców, w zależności od ich płci i liczby dzieci, które wychowali?

3. Jeśli odpowiedź na pytanie pierwsze jest przecząca, to jakie kryteria powinien wziąć pod uwagę sąd krajowy, dokonując wykładni pojęcia „normalny wiek emerytalny” w momencie przekazywania gospodarstwa zgodnie z art. 11 rozporządzenia nr 1257/1999?

3. Rozstrzygnięcie Trybunału. Komentarz

Zdaniem Trybunału sąd odsyłający, zadając pytania pierwsze i drugie, które należy rozpatrzyć łącznie, zmierza zasadniczo do ustalenia, czy jest zgodne z prawem Unii i jego ogólnymi zasadami równego traktowania i niedyskryminacji, że na podstawie przepisów systemu emerytalnego danego państwa członkowskiego dotyczących wieku wymaganego do nabycia uprawnień do świadczeń emerytalnych „normalny wiek emerytalny” w rozumieniu art. 11 ust. 1 tiret drugie rozporządzenia nr 1257/1999 został określony odmiennie w zależności od płci wnoszącego o objęcie programem wsparcia w przejściu na wcześniejszą emeryturę w rolnictwie, a w wypadku wnioskodawców płci żeńskiej – w zależności od liczby wychowanych przez osobę zainteresowaną dzieci.

Trybunał wskazał w pierwszej kolejności, że mechanizm wsparcia w przejściu na wcześniejszą emeryturę w rolnictwie, w rozumieniu rozporządzenia nr 1257/1999, przyczynia się między innymi do zapewnienia dochodu starszym rolnikom, którzy

¹⁰ Uprawnienie to przewidziane zostało w dekreście rządowym nr 69/2005.

decydują się na zaprzestanie prowadzenia działalności rolnej, i zachęcenia do zastępowania tych rolników przez rolników, którzy mogą poprawić, w miarę potrzeb, rentowność pozostawionych im gospodarstw rolnych¹¹. Wsparcie w przejściu na wcześniejszą emeryturę stanowić ma motywację o charakterze ekonomicznym, której celem jest zachęcanie starszych rolników, by zakończyli ostatecznie swoją działalność rolną wcześniej niż uczyniliby to w normalnych okolicznościach, a zatem ułatwienie strukturalnej zmiany sektora rolniczego w celu zapewnienia lepszej rentowności gospodarstw. Zdaniem Trybunału przedmiotowa pomoc jest instrumentem wspólnej polityki rolnej, finansowanym przez EFOGR¹², który służy zapewnieniu lepszej rentowności gospodarstw rolnych. Nie jest zarazem świadczeniem w ramach zabezpieczenia społecznego wchodzącego w zakres stosowania dyrektywy 79/7¹³.

Trybunał stanął na stanowisku, że w takich okolicznościach, o ile ustalenie „normalnego wieku emerytalnego” w rozumieniu rozporządzenia nr 1257/1999 należy, wobec braku harmonizacji prawa Unii w tym zakresie, do kompetencji państw członkowskich, o tyle nie oznacza to, że do celów stosowania tego rozporządzenia państwa członkowskie nie mogą powoływać się na różnicę traktowania w odniesieniu do ustalenia wieku emerytalnego w dziedzinie zabezpieczenia społecznego, na której utrzymanie pozwala art. 7 ust. 1 dyrektywy 79/7¹⁴. Nie można uznać, że prawodawca Unii, odsyłając do pojęcia, które nie zostało zharmonizowane, zezwolił państwom członkowskim w ramach wdrażania tego rozporządzenia na przyjęcie uregulowań naruszających ogólne zasady prawa Unii oraz prawa podstawowe¹⁵. Ponadto z przepisów rozporządzenia 1257/1999¹⁶ wynika, że

¹¹ Art. 10 ust. 1 rozporządzenia nr 1257/1999.

¹² Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej.

¹³ Dyrektywa Rady 79/7/EWG z 19 grudnia 1978 r. w sprawie stopniowego wprowadzania w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zabezpieczenia społecznego, Dz. Urz. UE L 1979, nr 6, poz. 24 ze zm.

¹⁴ Art. 7 ust. 1. dyrektywy 79/7 wskazuje, że dyrektywa nie narusza prawa państw członkowskich do wyłączenia z jej zakresu: ustalenia wieku emerytalnego dla celów przyznania rent starczych i emerytur oraz skutków mogących z tego wypływać w odniesieniu do innych świadczeń; przywilejów przyznawanych w systemach ubezpieczenia emerytalnego osobom, które wychowywały dzieci; nabycia praw do świadczeń na podstawie okresów przerwy w wykonywaniu pracy ze względu na wychowywanie dzieci; przyznania świadczeń emerytalnych lub inwalidzkich z tytułu praw pochodnych małżonki; przyznania zwiększenia świadczeń z tytułu długotrwałego inwalidztwa, starości, wypadku przy pracy lub choroby zawodowej na rzecz będącej na utrzymaniu małżonki; skutków wynikających z wykonania przed przyjęciem niniejszej dyrektywy prawa wyboru powodującego rezygnację z nabycia praw lub zaciągnięcia zobowiązań w ramach systemu ustawowego.

¹⁵ Zob. podobnie wyrok z 27 czerwca 2006 r. w sprawie C-540/03, *Parlament przeciwko Radzie*, Zb. Orz., s. I-5769, pkt 22 i 23.

¹⁶ Motyw 40 rozporządzenia nr 1257/1999 zaleca wspieranie działań w celu usunięcia nierówności i promowania równych szans dla kobiet i mężczyzn. Art. 2 tiret jedenaste tego rozporządzenia przewiduje również, że wsparcie rozwoju obszarów wiejskich może dotyczyć zlikwidowania nierówności i promocji równych szans dla kobiet i mężczyzn.

przy wspieraniu wcześniejszego przechodzenia na emeryturę w rolnictwie, udzielanego na podstawie tego rozporządzenia, należy zapewnić równość traktowania kobiet i mężczyzn, a więc zakazać dyskryminacji ze względu na płeć. Trybunał wskazał, że państwa członkowskie, wdrażając przedmiotowe rozporządzenie, są zobowiązane, na mocy art. 51 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej¹⁷, do poszanowania zasad równego traktowania i niedyskryminacji, ustanowionych w art. 20, art. 21 ust. 1 i art. 23 tej Karty. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasady równego traktowania i niedyskryminacji wymagają, by porównywalne sytuacje nie były traktowane w różny sposób ani by różne sytuacje nie były traktowane w identyczny sposób, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione¹⁸.

Trybunał dalej stwierdził, że starsi rolnicy płci żeńskiej oraz męskiej znajdują się w sytuacjach porównywalnych ze względu na cel, jaki realizuje wspieranie wcześniejszego przechodzenia na emeryturę¹⁹, zachęcające rolników, niezależnie od ich płci i liczby wychowanych dzieci, do wcześniejszego ostatecznego zakończenia ich działalności rolnej, aby zapewnić lepszą rentowność gospodarstw rolnych. Tacy rolnicy, zarówno mężczyźni, jak i kobiety, mogą ubiegać się o tego rodzaju wsparcie pod warunkiem, że ostatecznie zaprzestali prowadzenia komercyjnej gospodarki rolnej, prowadzwszy gospodarstwo rolne przez 10 lat poprzedzających jego przekazanie, i mają nie mniej niż 55 lat, ale nie osiągnęli jeszcze normalnego wieku emerytalnego w momencie przekazywania gospodarstwa.

W powyższych okolicznościach niezgodne z prawem Unii i jego ogólnymi zasadami równego traktowania i niedyskryminacji byłoby odmienne traktowanie takich sytuacji bez obiektywnego uzasadnienia, ze względu na fakt, że na podstawie przepisów systemu emerytalnego danego państwa członkowskiego „normalny wiek emerytalny” został ustalony odmiennie w zależności od płci wnoszącego o objęcie wsparciem w przejściu na wcześniejszą emeryturę w rolnictwie, a w odniesieniu do wnioskodawców płci żeńskiej – w zależności od liczby wychowanych przez osobę zainteresowaną dzieci.

Prawo Unii i zasady równego traktowania i niedyskryminacji zostałyby bowiem naruszone, gdyby dopuścić do sytuacji, w której wnoszący o objęcie wsparciem w przejściu na wcześniejszą emeryturę, należący, ze względu na płeć, a w odniesieniu do wnioskodawców płci żeńskiej – na liczbę wychowanych dzieci, do kategorii rolników, którzy ten wiek, ustalony przez przepisy krajowe, osiągają wcześniej niż wnioskodawcy należący do innej kategorii rolników, mogą być z obiektywnie nieuzasad-

¹⁷ Dz. Urz. UE C 2007, nr 303, poz. 1 ze zm.

¹⁸ Zob. wyroki: z 17 lipca 1997 r. w sprawie C-354/95, *National Farmers' Union i in.*, Rec. s. I-4559, pkt 61; z 11 listopada 2010 r. w sprawie C-152/09, *Grootes*, Zb. Orz., s. I-11285, pkt 66; a także z 1 marca 2011 r. w sprawie C-236/09, *Association belge des Consommateurs Test-Achats i in.*, Zb. Orz., s. I-773, pkt 28.

¹⁹ Wspieranie wcześniejszego przechodzenia na emeryturę określa art. 10 ust. 1 rozporządzenia nr 1257/1999.

nionych powodów niekorzystnie traktowani. W takim wypadku wnioskodawcom należącym do owej drugiej kategorii przysługiwałoby obiektywnie dłuższy termin na złożenie wniosku o objęcie programem wsparcia, co sprawiłoby, że bez obiektywnego uzasadnienia byłiby oni uprzywilejowani względem wnioskodawców należących do pierwszej kategorii, którzy składając podobny wniosek, podlegaliby bardziej surowym warunkom zakwalifikowania do objęcia takim programem wsparcia.

Konsekwencją rozpatrywanych w sprawie w postępowaniu głównym uregulowań jest to, że osoba, która tak jak B. Soukupová przekazuje gospodarstwo rolne, będąc w wieku pomiędzy normalnym wiekiem emerytalnym określonym przez te uregulowania w zależności od płci i liczby wychowanych dzieci a normalnym wiekiem emerytalnym ustalonym dla rolników płci męskiej, nie może skorzystać ze wsparcia w przejściu na wcześniejszą emeryturę, co postrzega jako ograniczenie swoich uprawnień i musi zadowolić się w dalszym okresie swojego życia emeryturą niższą niż takie wsparcie. Natomiast rolnik płci męskiej zaprzestający prowadzenia działalności rolnej w takim samym wieku, jak ta osoba może korzystać ze wsparcia przez cały okres, na który zostaje udzielona pomoc.

Zdaniem Trybunału niniejsza różnica w traktowaniu nie jest obiektywnie uzasadniona. W rzeczywistości strukturalna zmiana sektora rolniczego przez wspieranie wcześniejszego przechodzenia na emeryturę udzielonego na podstawie rozporządzenia nr 1257/1999 jest w sposób oczywisty osiągalna bez uciekania się przez państwa członkowskie do dyskryminującego traktowania.

Trybunał wskazał, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w razie stwierdzenia istnienia dyskryminacji sprzecznej z prawem Unii i dopóty, dopóki nie zostaną przyjęte środki zmierzające do przywrócenia równego traktowania, poszanowanie zasady równego traktowania może zostać zapewnione jedynie w drodze przyznania osobom należącym do grupy gorzej traktowanej tych samych korzyści, jakie przysługują osobom z uprzywilejowanej kategorii²⁰. Osoba będąca w niekorzystnej sytuacji powinna zatem znaleźć się w takiej samej sytuacji, jak osoba, której przysługuje omawiana korzyść.

Trybunał ostatecznie udzielił odpowiedzi na pytania pierwsze i drugie, że nie jest zgodne z prawem Unii i jego ogólnymi zasadami równego traktowania i niedyskryminacji, że w zastosowaniu przepisów krajowego systemu emerytalnego danego państwa członkowskiego odnoszących się do wieku wymaganego do nabycia uprawnień do świadczeń emerytalnych „normalny wiek emerytalny” w rozumieniu rozporządzenia nr 1257/1999²¹ został określony odmiennie w zależności od płci wnoszącego o wsparcie w przejściu na wcześniejszą emeryturę w rolnictwie, a w odniesieniu

²⁰ Zob. wyroki: z 26 stycznia 1999 r. w sprawie C-18/95, *Terhoeve*, Rec., s. I-345, pkt 57; z 22 czerwca 2011 r. w sprawie C-399/09, *Landtová*, dotychczas nieopublikowany w Zbiorze, pkt 51.

²¹ Art. 11 ust. 1 tiret drugie rozporządzenia nr 1257/1999.

do wnioskodawców płci żeńskiej – w zależności od liczby wychowanych przez osobę zainteresowaną dzieci. Zważywszy na odpowiedź udzieloną na pytania pierwsze i drugie, nie udzielono odpowiedzi na pytanie trzecie.

4. Uwagi końcowe

Polska regulacja, w odróżnieniu od czeskiej, nie przewiduje możliwości wcześniejszego przyznania emerytury kobietom w zależności od ilości wychowanych dzieci. Wiek emerytalny w obu krajach określony jest w sposób odmienny zarówno dla kobiet, jak i mężczyzn. W Polsce z dniem 1 stycznia 2013 r. zmianie uległ jednak wiek emerytalny zarówno dla kobiet, jak i dla mężczyzn i w obu wypadkach docelowo wynieść ma 67 lat. Wiek emerytalny 67 lat dla mężczyzn osiągnięty zostanie w 2020 r., natomiast dla kobiet – w 2040 r., kiedy nastąpi jego zrównanie. Do tego czasu będzie on różny w zależności od płci i daty urodzenia.

Szczególnego więc znaczenia dla Polski nabiera wyżej omówiony wyrok Trybunału w zakresie równości i niedyskryminacji beneficjentów działania „Renty strukturalne” w ramach PROW 2007-2013. Regulacja krajowa również za jeden z warunków uzyskania wsparcia, zarówno w ramach PROW 2004-2006²², jak i PROW 2007-2013 przyjmuje nieosiągnięcie wieku emerytalnego. Takie postanowienia mogą stawiać w gorszej sytuacji osoby, dla których wiek emerytalny jest niższy – tzn. kobiety oraz osoby urodzone wcześniej. Może się bowiem okazać, że dla kobiet będących w tym samym wieku co mężczyźni niemożliwe będzie uzyskanie niniejszej pomocy, ze względu na wcześniejsze osiągnięcie wieku emerytalnego. Podobnie dla osób tej samej płci urodzonych w tym samym roku, lecz w różnych miesiącach odmienne będą warunki otrzymania wsparcia ze względu na różnice w wieku emerytalnym – wydłużenie wieku dla osób z końca roku kalendarzowego o kilka miesięcy.

Jak już wyżej podnoszono, zdaniem Trybunału, w razie stwierdzenia istnienia dyskryminacji sprzecznej z prawem Unii Europejskiej i dopóty, dopóki nie zostaną przyjęte środki zmierzające do przywrócenia równego traktowania, poszanowanie zasady równego traktowania może zostać zapewnione jedynie w drodze przyznania osobom należącym do grupy gorzej traktowanej tych samych korzyści, jakie przysługują osobom z uprzywilejowanej kategorii. Osoba będąca w niekorzystnej sytuacji powinna zatem znaleźć się w takiej samej sytuacji, jak osoba, której przysługuje omawiana korzyść. Dotyczy to więc również osoby, która osiągnęła wiek emerytalny różnicowany ze względu na płeć lub datę urodzenia.

ŁUKASZ SOKOŁOWSKI

---

²² Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013), M.P. 2004, Nr 56, poz. 958 – zał. ze zm.